

Ermita del canet

GOIGS EN LLAORS DE SANT ROC DE LES FONTANELLES

Venerat a la seua ermita, a la Partida Canet, terme de Castelló.

Puix que en nostra devoció
tens un lloc tan principal:
*Lliura, Sant Roc, de tot mal
el poble de Castelló.*

Nascut en terra llunyana,
amb el teu pelegrinatge
et fas celestial imatge
de la caritat humana;
per divina decisió
cures la pesta mortal.
Lliura,.....

Oblidat pels teus parents
i pres per la enfermetat
busques en la soletat
suport per als sofriments;
i amb celestial comunió
trenques el vincle fatal.
Lliura,.....

Quan tornes purificat,
els teus et fan enemic
i qui és de Déu amic
es veu de tots condemnat
i mors dins una presó
per guanyar glòria immortal.
Lliura,.....

Ni la mort et va poder
ni el silenci et va guanyar.
Si el poble t'ha donat llar,
Tu li has fet de mitjancer.
Ensenya'ns guanyat patró,
a trobar-te paternal.
Lliura,.....

Van ser nostres llauradors
qui et van fer aquesta ermita
per oferir-te visita
i agrair-te els favors;
és una dedicació
filla d'un deure essencial.
Lliura,.....

La teua amagada ermita
lloc de pau dins nostra horta,
ens és la fita i és la porta
que a meditar ens invita;
indret de benedició,
far per tota la marjal.
Lliura,....

Com et sentim protector
de la terra i de la llar
en Tu podem esperar
lluïtant per un món millor;
obri nova dimensió
al nostre afany terrenal.
Lliura,.....

Nostra terra has protegit
de misèries i de mort
i has estat nostre conhort
sempre que ho hem requerit.
Mai no ha fet cap dexació
el teu afany paternal.
Lliura,....

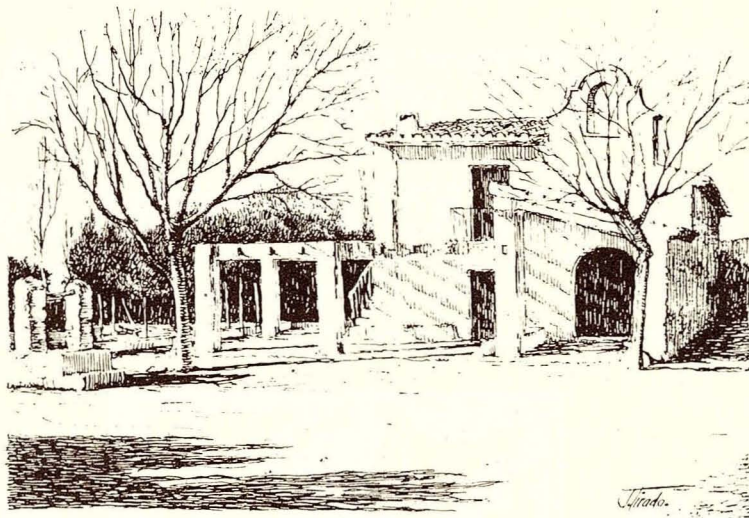
Cada any la Romeria
quan va a la Magdalena
es deixa ací la pena
i recull nova alegria.
Tu eres qui en l'ocasió
ens dones força final.
Lliura,.....

Per deure de bonhomia
i ser fills de nostra història
el «Pixaví» té la glòria
de rendir-te pleitesia:
Per nostra dedicació
senzilla, amable i lleial.
Lliura,...

Puix que us tenim per Patró
i ens protegiu tal com cal:
*Lliura, Sant Roc, de tot mal
el poble de Castelló.*

ORACIÓ

Déu omnipotent i etern, infoneu-nos el vostre Esperit, perquè els nostres cors s'enriquesquen d'aquell gran amor amb el qual el nostre patró Sant Roc atengué els malalts i apestats. Féu que per la seua intercessió, ens veja'm alliberats de tot mal de cos i de l'esperit. Vos ho demanem per Jesucrist el nostre Senyor. Amén.

SANT ROC DE LES FONTANELLES O DE CANET

L'origen de les dues ermites que tingué dedicades Sant Roc a la Ciutat de Castelló, —l'ermita de Sant Roc del Plà, ja desapareguda i l'ermita de Sant Roc de Canet—, cal trobar-lo en el patronatge d'aquest sant català-francés sobre les pestes i epidèmies.

Després de les pestes de 1647 i 1648, el Consell Municipal acorda encarregar al pintor Urbano Fos tres pintures amb les imatges dels tres sants antipestífers per excel·lència, Sant Roc, Sant Cristòfol i Sant Sebastià i destinar-les a l'antiga «Casa Blanca» i Hospital d'apestats. L'encàrrec fou realitzat al 1649. Tanmateix un any mes tard, al 1650 el Consell Municipal constitueix una Comissió per construir una ermita dedicada al sant sobre els terrenys d'aquesta «Casa Blanca», Hospital i Cementeri.

El 24 de gener de 1651 es beneeix el terreny i es col·loca la primera pedra de la nova ermita, erigida sobre el solar del que avui és Auxili Social, a la Plaça de Teodoro Izquierdo, al final del carrer de Sant Roc i en les proximitats de l'Estadi Castalia.

Al 1652 torna de nou la pesta sobre la Ciutat i es paralitzen les obres de l'ermita en construcció, reemplant-se tot seguit l'any següent de 1653, sota la direcció del mestre d'obres Pere Vilallave.

Una vegada desapareguda la finalitat de la Casa Blanca com llatzeret i construïda la nova ermita a Sant Roc, aquelles pintures que féu Urbano Fos son traslladades a l'Ajuntament de la Ciutat tal com destaca un Inventari dels bens municipals de 1658. Tanmateix l'altar major de l'ermita apareixerà a partir d'aquests anys presidit per una pintura de Sant Roc de grans proporcions, atribuïda fins l'actualitat al pintor Ribalta.

Un inventari de Sant Roc del Plà de 1659 parla de «*lo quadro gran de Sant Roch que està posat en dit altar, guarnit i sobredorat*». Aquesta pintura es conserva actualment a l'Ajuntament de Castelló.

El 20 de juny de 1681, els Jurats de la Ciutat contracten amb l'escultor Llätzer Catani la realització d'un retaule de fusta per a l'altar major de l'ermita. Aquest retaule calia que portara al mig un marc enquadrat amb quatre columnes salomòniques, per emmarcar la pintura de Sant Roc realitzada per Francesc Ribalta. A l'any següent, 1682, de nou els Jurats de la Vila encarreguen al pintor Josep Esparza les pintures de Sant Cristòfol, Sant Sebastià i la Mare de Déu contra la pesta, per acompanyar al de Ribalta en el retaule recentment acabat de muntar.

L'ermita experimenta noves obres al 1713 i definitivament al 1847 i amb motiu de les guerres carlines, l'ermita es desacralitzada i convertida en fortí i bateria, coneguda com de Parthénope i vulgarment de Sant Roc. Avui, només el nom del carrer immediat, recorda l'existència d'aquesta ermita ciutadana.

Per altra banda, poques notícies es tenen de l'altra ermita dedicada al Sant i construïda en el camí de les Fontanelles, a la partida de Canet.

El nom de la partida ens recorda etimològicament els canyissars (*cannetum-canet*), puix aquestes contrades ens apareixen, fins al segle XIX en que es transforma en tarongerars, amb grans extensions de canyars.

Una antiga alqueria fou habilitada al segle XVII per a ermita dedicada també al sant advocat contra la pesta, que paradògicament coexisteix amb l'altra de Sant Roc del Plà, com ens ho dona a entendre el llibre de visites pastorals de 1693, on apareix *S. Rochi del Plà* i també *Sant Rochi de Canet*.

Actualment Sant Roc de Canet és l'ermita més senzilla de totes les del terme. Es limita a la seua església, de planta quadrada i capçalera plana, sense altar. També es plana la coberta. Al costat s'estructuren les dependències de la casa de l'ermità i darrere una xicoteta sacristia.

Tancada habitualment durant tot l'any i prou abandonada, ha estat cedida al 1989 a la Colla «El Pixaví», que ha començat ja obres de consolidació i habilitació.

L'ermita de Sant Roc de Canet no te festa fins ara, només es visitada el tercer diumenge de Quaresma quan passa la Romeria de les Canyes de camí cap a la Magdalena.

Enguany serà el primer que celebre festa pròpia, organitzada per la Colla «El Pixaví».

Josep Miquel Francés Camús

JUSTIFICACIÓ

Els presents Goigs fóren escrits pel poeta Vicent Pau Serra Fortuño el 29 de gener de 1989, per celebrar la cessió de l'ermita a la Colla «El Pixaví». De la present edició se'n fan 1.000 exemplrs, inclosos a la carpeta «Goigs a les ermites del Caminàs de Castelló», per commemorar la I EXCURSIÓ POPULAR A LES ERMITES DEL CAMINÀS, el 30 d'abril de 1989, amb motiu de les festes de la Mare de Déu del Lledó. Dels Goigs en llaors de Sant Roc de les Fontanelles, és aquesta la seua primera edició.